

DEL VIDRE AL CD-ROM. UNA EXPERIÈNCIA AMB L'ESTEREOSCÒPIA ELECTRÒNICA

Ricard Marco i Muñoz
Biblioteca de Catalunya

Sota el títol "Del vidre al CD-rom. Una experiència amb l'estereoscòpia electrònica" coneixerem el procés de dues experiències que se serveixen de les noves tecnologies en el camp del tractament digital de les imatges, per tal de representar amb l'anàglif, imatges en 3D a partir de clixés estereoscòpics de vidre.

La pràctica de la fotografia estereoscòpica es remunta als inicis de la mateixa fotografia, per la qual cosa, és freqüent, que en arxius, biblioteques, museus i centres de documentació, es trobin un munt de fotografies i clixés estereoscòpics en millor o pitjor estat de conservació.

La majoria dels documentalistes cerquen els fons d'imatges per trobar documents gràfics que els ajudin a investigar sobre el passat. És a dir, la utilització del contingut d'aquests clixés i fotografies per a il·lustrar i explicar la Història. En aquests casos és habitual que demanin reproduccions en paper o diapositiva dels documents originals. En altres ocasions, els investigadors centren més l'interès en l'estudi dels autors o la documentació, aprofundint més en la tècnica, el procés i els suports de les imatges.

En les experiències que es presenten a continuació, aquestes dues formes d'entendre els fons d'imatges van íntimament lligades, fins i tot en podríem afegir d'altres, com l'aspecte lúdic o la component artística.

Els clixés originals amb els que s'ha treballat, corresponen al fons d'imatges estereoscòpiques de Josep Salvany i Blanch, el període data del 1911 al 1926 i són dipositats a la Biblioteca de Catalunya.

Entre 1998 i 1999 sota el títol *Una visió estereoscòpica de Josep Salvany. Menorca i Mallorca 1915*, es realitzà una exposició fotogràfica itinerant que viatjà pels municipis de les dues illes. Aquesta mostra, organitzada per l'Obra Social i Cultural de "Sa Nostra", correspon a un recull del reportatge fotogràfic que l'autor va realitzar en la seva estada a les illes Balears la primavera de l'any 1915.

En aquesta exposició es va muntar una projecció de diapositives estereoscòpiques visionades a través d'ulleres bicolors (vermell-verd).

El 1999, amb el nom de *Fotografies en 3D de Josep Salvany. Sarrià - Sant Gervasi*, s'edità un CD-rom amb imatges estereoscòpiques antigues realitzades per Salvany, i que es corresponen amb el territori que ocupa l'actual districte de Sarrià - Sant Gervasi.

L'Ajuntament de Barcelona, coordinat i dirigit des de l'Arxiu Municipal del districte de Sarrià - Sant Gervasi, va portar a terme la producció d'aquest document amb imatges electròniques en 3D.

En aquesta ocasió les imatges estereoscòpiques s'observen directament sobre la pantalla del monitor de l'ordinador, visionades mitjançant unes ulleres bicolors (vermell-verd).

El sistema d'anàglif combinat amb la tecnologia digital ha estat la tècnica utilitzada per a la realització d'aquestes dues experiències.

En ambdós casos es va plantejar la importància que tenia la visió estereoscòpica dels clixés originals de vidre, al mateix temps que realitzar una tria acurada de les imatges més interessants a nivell històric-artístic.

Per a mostrar al públic aquestes imatges de forma estereoscòpica, utilitzant tècniques i suports actuals, primer es van duplicar les dues imatges del parell estereoscòpic original per separat, reproduint-les sobre pel·lícula negativa de 35 mm. en blanc i negre. Després d'escanejar aquests negatius, les noves imatges digitalitzades varen passar per un procés de

retoc i neteja digital. Posteriorment, a cadascuna d'aquestes imatges que formen el parell estereoscòpic, se'ls va aplicar un filtre de color, a la de l'esquerra el cian i a la de la dreta el magenta. Un cop superposades electrònicament, per tal d'aconseguir l'efecte de visió en 3D desitjat, només restaven unes ulleres amb filtres de colors complementaris als anteriors, en aquest cas el vermell i el verd respectivament.

Un vegada arribats a aquest final del procés, per tal de poder-ne realitzar una projecció estereoscòpica a Menorca i Mallorca, les noves imatges electròniques resultants, es varen portar a filmar per a obtenir-ne una sola diapositiva en 35 mm. de cada imatge, preparada per a ser vista en 3D.

És també a partir d'aquestes noves imatges electròniques, que es va poder elaborar l'edició del CD-rom de vistes en 3D del Sarrià - Sant Gervasi antic.

Cal recordar que en ambdós casos la visió sempre s'ha de realitzar mitjançant unes ulleres bicolors (vermell-verd). Cal dir, que tot aquest procés no hagués estat possible sense la col·laboració i el formidable treball de l'Ernest Barnés i la Rosita de Botton, del Museu d'Holografia de Barcelona.